

EUROPA RESPON

Pol Morillas, director, CIDOB
@polmorillas

L'entrada de l'exèrcit rus a Ucraïna també ha significat un punt d'inflexió per a la política exterior europea. Davant l'amenaça a la seguretat a Europa, la UE ha accelerat i aprofundit el seu arsenal de sancions mitjançant una acció concertada entre socis europeus i transatlàntics. És sorprenent que la feblesa habitual de la política exterior europea s'hagi superat, precisament, en l'escenari més geopolític i divisiu de tots.

705

MARÇ
2022

Aquest article es va publicar prèviament a *El País*.

Potser a l'Europa geopolítica, com a objectiu, no li faltava discurs, sinó acció. La guerra del Kremlin contra Ucraïna ha desposseït els europeus de part de les divisions internes que, sovint, han impedit a la Unió Europea actuar com a potència global.

És sorprenent que la feblesa habitual de la política exterior europea s'hagi superat precisament en l'escenari més geopolític i divisiu de tots. Rússia sempre ha estat un dels flancs febles de la política exterior de la Unió. Per raons històriques, conviuen a la UE països que consideren la ingerència del Kremlin com la principal amenaça a la seva seguretat i països per als quals Rússia queda massa lluny.

En el pla dels interessos, alguns estats membres estan molt més exposats al mercat rus i als seus recursos energètics que altres, que es poden desacoblar més fàcilment. En el pla diplomàtic, algunes capitals europees insisteixen en la necessitat d'apropament i de diàleg amb Rússia, i d'altres prefereixen cenyir-se als contactes estrictament necessaris. Tot això s'ha traduït en múltiples visions estratègiques i en considerar Rússia simultàniament "soci" i "desafiament estratègic". També en equilibris polisèmics a la UE que, segons l'àmbit, passaven per defugir, contenir o acceptar el partenariat amb Moscou. Fins avui.

L'agressió militar contra Ucraïna ha unit Europa com cap altra crisi internacional anterior. S'ha adoptat un paquet de sancions sense precedents; es restringeixen les importacions necessàries per al sector energètic i es tanca l'espai aeri rus; es castiga Vladímir Putin, Sergei Lavrov, i els oligarques propers al Kremlin; Alemanya modifica la política d'exportació d'armament; i es fan servir fons europeus per reforçar la defensa d'Ucraïna. Discussions perennes sobre "l'autonomia estratègica" deixen pas al poder de l'acció concertada amb els Estats Units i el Regne Unit.

Fins i tot el front il·liberal encapçalat per Hongria se suma a un nou consens exterior, després de diversos intents de bloqueig de la política exte-

rior europea envers la Xina o l'Orient Mitjà. Mentrestant, Polònia i altres obren les seves fronteres als refugiats ucraïnesos, només set anys després del cisma entre est i oest que va suscitar la crisi migratòria anterior.

Vivim sumits en una lluita constant contra el rellotge. A Ucraïna, per frenar la invasió russa i, a la UE, quan jutgem precipitadament la seva capacitat de resposta a les crisis. L'Europa geopolítica, encara immadura, potser necessitava que afloressin les divisions internes de dues crisis anteriors, la de l'euro i la de refugiats, per a una acció més concertada avui.

Els passos fets després del Brexit, la pandèmia i, ara, davant de la invasió russa d'Ucraïna mostren que, quan s'amenaça el projecte, la salut o la seguretat dels europeus, Europa respon. Caldrà que segueixi sent així si la crisi escala o es prolonga.